

Okruhy otázok na skúšku
z predmetu **Medzinárodný obchod - akad. rok 2007/2008**

1. Význam medzinárodného obchodu pre ekonomiky a firmy. 4 základné funkcie (úlohy) MO, resp. ZO v reprodukčnom procese ekonomiky.
2. Aké sú firemné motivácie pre ich zapojenie sa do medzinárodného obchodu.
3. Prostredie pre medzinárodné podnikanie- pásma pre medzinárodné podnikanie. Akú majú možnosť slovenské podnikateľské subjekty medzinárodne podnikat' v týchto jednotlivých pásmach ?
4. Medzinárodná deľba práce, jej podstata a vznik- teoretické vymedzenie MDP. Ktoré sú prejavy medzinárodnej deľby práce. Čo je ekonomickým zmyslom MDP ? Čím sa meria zapojenie sa krajiny do MDP ? Hodnota tohto ukazovateľa pre SR, USA.
5. Rozdelenie jednotlivých ekonomík podľa toho, ako je ich ekonomický rozvoj závislý od ich zapájania sa do MDP- príklady krajín a zdôvodnenie. Kde by ste zaradili SR a prečo?
6. Faktory (podmienky) určujúce stupeň zapojenia sa krajiny do medzinárodnej deľby práce.
7. Zahraničný obchod , definícia, význam a funkcie ZO v ekonomike krajiny.
8. Terms of Trade – definícia TT, čoho sú ukazovateľom. Aká je situácia v ZO krajiny, ak jej ukazovateľ je *väčší* ako 1 a ak je *menší* ako 1.
9. Význam teórií medzinárodného obchodu. Praktické funkcie teórií medzinárodného obchodu. Podstata teórií MO. Celkový prehľad teórií MO.
10. Etapy vývoja teórií medzinárodného obchodu. Počiatky teórií MO. Etapa klasickej teórie, neoklasická teória MO,.....súčasná etapa - stručný prehľad a podstata týchto teórií.
11. Medzníky vývoja a kľúčové otázky teórií medzinárodného obchodu. Ktoré hlavné problémové otázky sa riešili v jednotlivých etapách vývoja teórií (vrátane tzv. čistej a peňažnej) ?
12. Merkantilistická teória ZO. Na základe čoho bol kritizovaný a zavrhnutý merkantilizmus?
13. Klasická teória medzinárodného obchodu- hlavní predstavitelia a stručná charakteristika ich diel
14. Teória ciel (colnej politiky) – J. Viner + ktorí ďalší autori sa zaoberali touto problematikou?
15. Vysvetlite obsah tzv. schopnosti transformácie - Ch. Kindleberger
16. Neoklasická syntéza Ch. Kindlebergera

17. Vysvetlite podstatu Heckscher-Ohlin-Samuelsonovej teórie.
18. Vysvetlite podstatu Leontiefovho paradoxu
19. Peňažná teória medzinárodného obchodu.
20. Teória zahranično-obchodného multiplikátora
21. Vplyv technického pokroku na medzinárodný obchod (V.Posner)
22. Teória " dostupnosti" - I. B. Kravis
23. Ako možno charakterizovať súčasný stav teórie medzinárodného obchodu - z hľadiska poznatkovej úrovne, otvorených otázok a potrieb?
24. Podstata fungovania svetového hospodárstva. Štruktúra svetového hospodárstva- schéma SH a jej vývoj od 2. polovici 20. storočia po súčasnosť, po 21. storočie.
25. Ktoré sú základné predpoklady pre rozvoj svetového hospodárstva, resp. bez čoho by nebol možný rozvoj SH?
26. Svetové hospodárstvo a hospodárske cykly- vysvetlite.
27. Ktoré základné trendy a faktory pôsobia v svetovom hospodárstve?
28. Charakterizujte mieru zapájania sa SR do svetových trendov, príklady.
29. V čom sa podľa Vášho názoru bude odlišovať svetové hospodárstvo 21. storočia (cca v rokoch 2010-2020) od súčasnosti?
30. Vymedzte podstatu transnacionálnych korporácií- základná definícia.
31. TNK ako hybná sila celosvetovej ekonomickej integrácie a interdependencie.
32. Komparatívne výhody transnacionálnych korporácií (TNK) uplatňované pri medzinárodnom podnikaní (špecifické a všeobecné).
33. Teritoriálna a tovarová štruktúra MO- súčasná situácia a vývojové tendencie vo svete.
34. Úloha ropy v svetovom obchode a v svetovom hospodárstve.
35. Systémové faktory rozvoja medzinárodného obchodu. Vplyv vedecko-technického pokroku na vývoj medzinárodného obchodu. Prínosy a riziká tohto faktoru na vývoj SH. Vplyv liberalizácie na vývoj medzinárodného obchodu. Prínosy a riziká tohto faktoru v SH.
36. Základná definícia služieb. Význam služieb pre medzinárodný obchod. Obsah a ich kategorizácia.
37. Perspektívy ďalšieho rozvoja služieb v svetovom obchode v 21. storočí.

38. Podstata a motívy medzinárodných pohybov kapitálu. Základné druhy, formy medzinárodného pohybu kapitálu (charakterizujte jednotlivé druhy).
39. Formy priamych zahraničných investícií.
40. Priame zahraničné investície – charakteristika a ich vymedzenie v jednotlivých ekonomikách (napr. v USA, v SR – v znení tzv. Devízového zákona).
41. Aké sú efekty FDI (PZI) v hostiteľskej a v materskej krajine (napr. na platobnú bilanciu, odvetvovú štruktúru hospodárstva, na zamestnanosť, atď.).
42. Zahraničný kapitál v Slovenskej republike- charakterizujte jeho vývoj za posledných 5 rokov. Smerovanie priamych zahraničných investícií (FDI) v SR- z ktorých krajín prichádzajú najväčší investori, do ktorých regiónov a odvetví vstupujú. Aké je podľa Vás ich pôsobenie na slovenskú ekonomiku? Uveďte aj negatívne aj pozitívne pôsobenie FDI v SR
43. Zahraničnoobchodná politika, definícia, zásady ZOP. Protekcionizmus verzus liberalizácia.
44. Zmluvné a autonómne prostriedky zahraničnoobchodnej politiky.
45. Medzinárodná koordinácia zahraničnoobchodnej politiky.
46. Zahraničnoobchodná politika Slovenskej republiky v súčasnosti. Čím je determinovaná?
47. Základné definície globalizácie. Podstata globalizácie trhov a účinky. Vznik a úloha triády USA- EÚ (Nemecko) -Japonsko v medzinárodnom obchode.
48. Význam medzinárodných organizácií. Ich klasifikácia a celkový prehľad. Charakterizujte činnosť OSN, základné dokumenty a ciele, ktoré sleduje OSN. Uveďte ďalšie dôležité medzinárodné organizácie ktorých činnosť určitým spôsobom súvisí s medzinárodným obchodom.
49. GATT – uveďte základnú charakteristiku a princípy fungovania. Aké úlohy a ktoré základné ciele si vytýčila Všeobecná dohoda o clách a obchode.
50. Svetová obchodná organizácia (WTO) - podstata fungovania, ciele a úlohy. Vymenujte jednotlivé dohody tvoriace súčasť Dohody o založení WTO. Aká je organizačná štruktúra WTO a čo je najvyšší orgán WTO?
51. Uveďte aké ministerské konferencie WTO sa konali od založenia WTO (koľko ich bolo) a aké výsledky boli dosiahnuté na týchto konferenciách..
52. Charakterizujte vplyv pôsobenia WTO na Slovenskú republiku. Ako sa menilo postavenie SR vo WTO – od roku 1995 až po rok 2006 (2007)?
53. Uveďte podstatu integračných procesov.- aká je základná definícia kategórie *medzinárodná ekonomická integrácia*?

54. Z čoho by mala vychádzať správne zvolená *taktika liberalizácie*? POPÍŠTE
55. Uveďte aké ekonomické účinky prináša odstraňovanie ekonomických bariér medzi štátmi pri vytváraní ekonomických integračných zoskupení (statické a dynamické účinky MEI).
56. Základné formy regionálnej ekonomickej integrácie na makroúrovni a mikroúrovni. Uveďte ich základné charakteristiky.
57. Medzinárodná ekonomická integrácia (MEI) v svetovom hospodárstve. Uveďte príklady medzinárodnej ekonomickej integrácie v jednotlivých regiónoch.
58. Vznik a vývoj EÚ – uveďte ekonomické a politické príčiny vzniku EÚ
59. Ktoré sú tzv. Tri piliere Európskej únie? – vymenujte ich..
60. Ktoré sú hlavné inštitúcie Európskej únie? Vymenujte ich a uveďte ich základnú charakteristiku a ich kompetencie
61. Čo znamená Acquis communautaire(AC) ? Uveďte základnú charakteristiku a 2 základne zásady AC. Aká je funkcia AC?
62. Rozpočet EÚ a rozpočtová politika EÚ. Problémy pri dojednávani rozpočtu EÚ – súčasná situácia (nové rozpočtové obdobie 2007- 2013)
63. Charakterizujte *vnútorný trh EÚ*, aké sú princípy fungovania Jednotného (vnútorného) trhu EÚ. Aké sú efekty pôsobenia Jednotného (vnútorného, resp. spoločného) trhu EÚ ?.
64. Vývoj od tzv. Bielej knihy cez Jednotný Európsky Akt až po Maastrichtskú zmluvu. (Zmluva o Európskej únii).
65. Uveďte podstatu Spoločnej obchodnej politiky EÚ. Aký je dopad SOP na zahraničný obchod SR ?
66. Aká je podstata Hospodárskej a menovej politiky EÚ? Ktoré sú tzv. Konvergenčné kritériá (maastrichtské kritéria) Presné vymenovanie konvergenčných kritérií.
67. Etapy prechodu na jednotnú menu Euro.
68. Ako plní SR v súčasnosti tzv. Konvergenčné kritériá ?. Aký je Váš názor na túto problematiku vo vzťahu k SR?
69. Vybrané otázky konkurencieschopnosti SR z pohľadu zahraničného obchodu.
70. Uveďte aké je postavenie Slovenskej republiky v svetovom hospodárstve. Aké je členstvo SR v medzinárodných inštitúciách? Uveďte, k akým najpodstatnejším zmenám došlo v tejto oblasti v súvislosti so vstupom SR do EÚ.

71. Ako by ste charakterizovali vývoj teritoriálnej a komoditnej štruktúry ZO SR za obdobie rokov 1993 –2006? Čo ho najviac ovplyvnilo?

Odporúčaná literatúra :

BALÁŽ, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. 4. vydanie Bratislava: Sprint vfra, 2005. ISBN 80-89085-51-2

GOFUSOVÁ, K., ANDREJČÍKOVÁ, M.: *Internacionalizácia slovenských podnikateľských subjektov na vnútornom trhu EÚ*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006. ISBN 80-225-2277-5 a 978-80-225-2277-9

BALÁŽ, P. a kol.: *Medzinárodné podnikanie*. Bratislava: Sprint, 2001. ISBN 80-88848-68-7

LIPKOVÁ, Ľ. a kol.: *Medzinárodné hospodárske vzťahy*. Bratislava: Sprint, 2006.

ISBN 80-89085-55-5

NOVÁČKOVÁ, D.: *Základy európskeho práva a vnútorný trh Európskej únie*. Bratislava: Eurounion, 2004. ISBN 80-88984-58-0

MOGYOROSIOVÁ, Z.: *Vnútorný trh EÚ*. Prešov: Nakl. M.Vaška, 2006. ISBN 80-7165-549-x

ŠÍBL, D. a kol.: *Európska únia a budúcnosť európskeho kontinentu*. Bratislava: Vyd. Ekonóm, 2003. ISBN 80-225-1690-0

ŠÍBL, D. a kol.: *Integračné procesy v Európskej únii*. Bratislava: Vyd. Ekonóm, 2005. ISBN 80-225-1710-0

ŠÍBL, D., ŠAKOVÁ, B.: *Svetová ekonomika*. 2.dopl. vydanie Bratislava: Sprint, 2002. ISBN 80-88848-98-9

MICHNÍK, Ľ. a kol.: *Ekonomika zahraničného obchodu*. Bratislava: EKONÓM, 2000. ISBN 80-225-1118-8

www.un.org, www.wto.org, www.oecd.org, www.imf.org, www.eu.int, www.finance.gov.sk

Košice, november 2007

Ing. Mária Andrejčíková, PhD.